

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 815/2023
20.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Џакула, председника већа, Јелене Ивановић и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Рајка Јасика, адвокат из ..., против туженог Акционарског друштва за железнички превоз робе „Србија Карго“ Београд, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3237/22 од 07.10.2022. године, у седници већа одржаној 20.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3237/22 од 07.10.2022. године, тако што се **ОДБИЈА** жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П1 7957/21 од 17.05.2022. године, а **ОДБИЈА** захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиљи накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 91.558,87 динара, у року од осам дана од дана пријема пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 7957/21 од 17.05.2022. године, обавезан је тужени да тужиљи, за период од априла 2016. године до фебруара 2018. године, исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора појединачно одређене месечне износе са законском затезном каматом на те износе од доспелости до исплате, као и да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 114.951,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3237/22 од 07.10.2022. године, преиначена је првостепена пресуда, па је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужени да тужиљи, за период од априла 2016. године до фебруара 2018. године, на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате, као и да јој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 114.951,00 динара са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење до исплате, па је обавезана тужиља да туженом плати трошкове првостепеног поступка у износу од 7.870,00 динара и трошкове другостепеног поступка у износу од 47.422,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је на основу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао правилност побијане пресуде у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2) Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18 и 18/20) - у даљем тексту: ЗПП и нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је засновала радни однос код послодавца претходника туженог, а анексом број ... уговора о раду заведеним под бројем .../...-.../... од 17.01.2017. године, који је закључен између тужиле и туженог, измењен је уговор о раду од 04.02.2003. године у погледу послова радног места тужиле и зараде, тако да је тужила премештена на послове ... у Секцији ЗОВС ..., а основна зараде се утврђује као производ вредности једног часа од 66,46 динара нето, коефицијента посла 2,00 и просечног месечног фонда часова рада од 174 часа, што месечно износи 23.128,08 динара, увећана за порезе и доприносе. Из налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке утврђено је да накнада за исхрану и накнада за регрес за коришћење годишњег одмора нису садржане у заради тужиле, као и да уколико се као основ за утврђивање висине ових накнада примене параметри предвиђени раније важећим Колективним уговором за „Железнице Србије“, тужени за период од 01.04.2016. до 28.02.2018. године није исплатио тужили накнаду за исхрану у току рада у износу од 176.884,22 динара, као ни регрес за коришћење годишњег одмора у износу од 68.744,47 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да тужила на основу члана 118. став 1. тач. 5) и 6) Закона о раду има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора јер тужени није доказао да је вршио обрачун и исплату наведених накнада, имајући у виду да у току поступка тужени није доставио суду одлуку о висини ових накнада, што води основаном закључку да одлука о висини накнада није ни донета, нити је доставио структуру вредности једног радног часа тако да није могуће утврдити да ли су у радни час „ушли“ топли оброк и регрес. Како ова врста накнаде мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени у истом номиналном износу за све запослене без обзира на њихову стручну спрему, звање и радно место, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиле и обавезао туженог на исплату накнаде за топли оброк и за регрес за период од априла 2016. године закључно са фебруаром 2018. године, у висини утврђеној налазом судског вештака.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиле, налазећи да када је у општем акту прописано да се у цену радног часа урачунава и вредност по основу регреса и додатка за исхрану у току рада, тада запослени не може посебно остварити накнаду ових трошкова, јер је то право остварио кроз вредност обрачунатих и исплаћених часова рада.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом указује да је побијана другостепена одлука донета уз погрешну примену материјалног права.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом. Законом о изменама и допунама Закона о раду („Службени гласник РС”, број 61/05), који се примењује од 01.01.2006. године, предвиђено је и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора (члан 118. тач. 5. и 6), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Одредбом члана 2. Анекса Колективног уговора „Железнице Србије“ („Службени гласник РС“, број 4/06) измењен је члан 57. Колективног уговора, па је предвиђено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбама члана 5. овог Анекса, затим чланом 18. став 2. анекса 7 Колективног уговора од 23.06.2014. године, као и чланом 57. став 2. Колективног уговора „Железнице Србије“ АД („Службени гласник РС“, бр. 4/2015) прописано да је у вредност једног радног часа укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час, док је ставом 4. истог члана прописано да се вредност једног радног часа умањује за 10% и износи 66,46 динара нето. На основу овако предвиђене вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер они нису исказани у номиналним износима.

Како је почев од 01.01.2006. године запосленима дато право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, послодавцима је остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада које могу бити веће или мање од накнада предвиђених Општим колективним уговором. При томе, висина ових накнада мора бити одређена линеарно за све запослене, тако што трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. У конкретном случају, тужени у току поступка није доставио суду одлуку о висини ових накнада. То не искључује право тужиље на њихову исплату. Не може се прихватити закључивање другостепеног суда да су запосленима, па и тужиљи, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да се тужени није изјаснио о њиховој висини, нити је износ накнаде за регрес и исхрану у току рада номинално исказао у платним листама тужиље, како је то предвиђено Законом о раду. С обзиром на то да Анекс Колективног уговора „Железнице Србије“ не садржи конкретне одредбе о висини спорних накнада, тужиља може потраживати накнаду у нето износу према параметрима из његовог ранијег Колективног уговора.

Имајући у виду да је тужиља поставила тужбени захтев на основу налаза вештака, који је применио наведене параметре, тужбени захтев је основан.

Како је другостепени суд због погрешне примене материјалног права одбио тужбени захтев тужиље, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 1. ЗПП преиначио другостепену пресуду и донео одлуку као у ставу првом изреке.

Тужиља је успела у поступку по ревизији, па јој на основу одредбе члана 165. став 2. у вези члана 163. став 2, чл. 153. и 154. ЗПП припадају и одређени трошкови овог поступка, који су јој досуђени на име ангажовања пуномоћника адвоката за састав ревизије у висини од 18.000,00 динара према важећој Адвокатској тарифи („Службени гласник РС“, бр. 37/21 од 14.04.2021. године); на име судских такси за ревизију у износу од 29.423,55 динара и за одлуку по ревизији 44.135,32 динара, на основу важеће Таксене тарифе.

Следом изложеног, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Гордана Цакула,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић